

25 anos da creación da Delegación de Euskadi na Unión Europea

Marta Marín

Delegada de Euskadi para a Unión Europea

RESUMO: En 2021 celebrouse o 25 aniversario da creación da Delegación do País Vasco na Unión Europea, así como 35 anos de presenza institucional vasca ante as institucións europeas en Bruxelas. Este artigo ofrece unha perspectiva da actividade do Goberno Vasco no debate sobre o Futuro de Europa, así como as actividades realizadas pola Delegación para dar visibilidade a Euskadi para abordar a transición climática, enerxética e dixital de forma inclusiva por medio da Nova Bauhaus europea, unha economía circular ou a especialización intelixente.

Palabras clave: Euskadi, Acción Exterior, Unión Europea, Futuro de Europa.

RESUMEN: En el año 2021 se cumplieron los 25 años de la creación de la Delegación de Euskadi para la Unión Europea, así como 35 años de presencia institucional vasca ante las instituciones europeas en Bruselas. Este artículo ofrece una perspectiva de la actividad del Gobierno Vasco en el debate del Futuro de Europa, así como las actividades desarrolladas por la Delegación para dar visibilidad a Euskadi para abordar la transición climático-energética y digital de manera inclusiva de la mano de la New European Bauhaus, la economía circular o la especialización inteligente.

Palabras clave: Euskadi, Acción Exterior, Unión Europea, Futuro de Europa.

ABSTRACT: In 2021, the 25th anniversary of the creation of the Delegation of the Basque Country to the European Union was completed, as well as 35 years of Basque institutional presence before the European institutions in Brussels. This article offers a perspective of the activity of the Basque Government in the debate on the Future of Europe, as well as the activities carried out by the Delegation to give visibility to Euskadi to address the climate-energy and digital transition in an inclusive manner hand in hand with the New European Bauhaus, the circular economy or smart specialization.

Keywords: Euskadi, Foreign Action, European Union, Future of Europe

1. Introducción

En 2021 cumpriuse o 25 aniversario da creación da Delegación do País Vasco na Unión Europea, así como 35 anos de presenza institucional vasca ante as institucións europeas en Bruxelas. 1996 marcou un fito na acción exterior vasca coa inauguración en Bruxelas da Delegación de Euskadi na UE, reforzando a presenza activa das institucións e axentes vascos no epicentro da toma de decisións europeas (De Castro Ruano, 2004). Ruano, 2006).

En 1986, ano no que entrou en vigor o Tratado de Adhesión de España e Portugal ás Comunidades Europeas, a Sociedade de Fomento e Reconversión Industrial (SPRI) -empresa pública actualmente adscrita á Consellería de Industria, Innovación, Comercio e Turismo do Goberno Vasco- xa tiña unha oficina en Bruxelas. Dous anos despois, a través do Decreto 89/1988, polo que se estableceu a estrutura orgánica da Consellería de Presidencia, Xustiza e Fomento Autonómico, creouse en Bruxelas a Oficina do Goberno Vasco, dependente do entón Gabinete para asuntos relacionados coas Comunidades Europeas. O devandito Decreto foi obxecto de recurso ante o Tribunal Constitucional por parte do Goberno do Estado, baseado -segundo o avogado do Estado- na falta de competencia da Comunidade Autónoma Vasca para abrir unha oficina na capital belga. Como consecuencia da interposición deste recurso, o Tribunal Constitucional acordou suspender o artigo referido á creación da Oficina en Bruxelas. O Goberno Vasco, ante esta situación, creou a Sociedade Pública 'Interbask, SA'; que tería unha oficina en Bruxelas (De Castro Ruano, 1994).

Mediante a Sentenza do Tribunal Constitucional 165/1994, do 26/5/1994, desestimáronse as teses formuladas no recurso de casación interposto polo Goberno do Estado, recoñecéndose a competencia da Comunidade Autónoma Vasca para ter unha representación oficial en Bruxelas, por considerar que as institucións comunitarias debaten cuestións que afectan directamente ás competencias e intereses do País Vasco (De Castro Ruano & Ugalde Zubiri, 2004).

Coa citada sentenza, non só se superaron os obstáculos para a constitución oficial da Delegación de Euskadi en Bruxelas, senón que outras comunidades autónomas tamén viron aberto o camiño para a apertura das súas respectivas delegacións ou representacións na capital belga (Nouvelas Rodrigo, 2012).

Deste xeito, o Goberno Vasco aprobou o 12 de xullo de 1995 o Decreto de creación formal da Delegación de Euskadi en Bruxelas, como representación oficial ante as institucións europeas, poñendo á súa disposición os medios materiais e humanos dos que contaba nese momento. Interbask SA. Esta Sociedade Pública foi disolta aos poucos meses. Posteriormente, o 6 de febreiro de 1996 inaugurouse a actual sede da Delegación.

Na actualidade, a Delegación do País Vasco en Bruxelas pasou a denominarse Delegación do País Vasco para a Unión Europea tras a aprobación do Decreto 175/2011, do 26 de xullo. A Delegación para a Unión Europea actúa baixo a dependencia directa e xerárquica da Secretaría Xeral de Acción Exterior da Consellería da Presidencia (*Lehendakaritza*).

A Delegación converteuse nun buque insignia para a defensa dos intereses vascos na UE, así como nunha ferramenta de traballo, a favor dos intereses vascos e da influencia na axenda europea.

Con motivo desta efeméride levaranse a cabo diferentes iniciativas e actividades que acompañarán as prioridades da axenda europea e a postura vasca. Entre outros aspectos, xunto con Eurobask, organizaranse unha serie de actos para facer escoitar a voz de Euskadi no debate sobre o Futuro de Europa. Así mesmo, impulsaranse diferentes eventos que dean visibilidade a Euskadi para abordar a transición clima-enerxética e dixital de forma inclusiva. Estarán representados a recuperación económica, a adaptación ao cambio climático, a cultura e a creación aliñadas coa innovación e a sustentabilidade da man da Nova Bauhaus Europea (Comisión Europea, 2021), a economía circular, a especialización intelixente e a resposta aos retos de

futuro, entre outros, nas actividades e iniciativas que se realizarán con axentes vascos e socios europeos.

Ante a crecente complexidade das políticas europeas, a Delegación converteuse nunha estrutura que aporta un enorme valor engadido aos distintos axentes nas súas relacións coas institucións europeas. Tamén funciona como caixa de resonancia das boas prácticas económicas, educativas, políticas, sociais e culturais desenvolvidas no País Vasco, e noutros moitos ámbitos. Neste traballo segue a ser clave o traballo conxunto realizado en asociación con socios e redes europeas, e a lealdade de colaboración coas institucións europeas (*vid.* entre outros, Martínez Bárbara (2014); Ekoreka González, *et. al.* 2019).

Nestes 25 anos, a Delegación acolleu reunións de traballo, encontros con poderes públicos e asociacións relacionadas con proxectos e iniciativas europeas, conferencias e tamén serviu como punto de encontro das diferentes delegacións do Goberno Vasco que viaxaron a Bruxelas ao longo destes anos -a maioría deles encabezados polo *Lehendakari*- e a comunidade vasca instalouse en Bélxica.

O apoio da Unión Europea, xunto cos socios europeos, recibido por Euskadi nos últimos 25 anos foi destacado a todos os niveis, fomentando a creación de riqueza, o desenvolvemento sostible, a creación de emprego, a innovación, a promoción cultural e o aumento da competitividade no entorno económico. .

2. A Delegación de Euskadi na Unión Europea, unha vocación europeísta

A estrutura institucional do Goberno Vasco, que forma parte da rede de Delegacións no exterior, e depende da Secretaría Xeral de Acción Exterior da Presidencia do Goberno Vasco, reafirma a vocación europea e a vontade de ser coparticipantes e co-participantes. responsables na construción dunha Unión Europea forte, solidaria, innovadora, sostible, inclusiva, plural e cohesionada. A súa sede -situada no corazón de Bruxelas- foi inaugurada en febreiro de 1996 polo *Lehendakari* Ardanza. Dende 1996 avanzouse moito na defensa e consolidación dos intereses socioeconómicos, profesionais e sectoriais, mellorando o benestar do conxunto da cidadanía vasca, ampliando os beneficios que nos aporta a UE, tendo pontes, colaborando e traballo conxunto coas institucións. e socios europeos, así como participar na construción europea e achegar Europa a Euskadi.

As funcións da Delegación son múltiples, e inclúen, entre outras, a representación dos intereses do País Vasco ante as institucións da Unión Europea e os diferentes organismos e organismos multilaterais con sede en Bruxelas. Do mesmo xeito, o seguimento das iniciativas lexislativas comunitarias que afecten ás competencias da Comunidade Autónoma; o establecemento de relacións entre as autoridades vascas e os axentes coas institucións comunitarias e o asesoramento técnico, como centro de apoio loxístico, de entidades públicas e privadas dispostas a intervir a nivel comunitario.

Euskadi tamén é membro activo do Comité Europeo das Rexións (CDR). O seu traballo céntrase fundamentalmente en examinar a normativa comunitaria na súa fase inicial para contribuír, principalmente mediante modificacións elaboradas polos departamentos do Goberno Vasco, á adopción dunha lexislación europea favorable aos intereses autonómicos e locais. Así

mesmo, a participación no CDR facilita as relacións con outras rexións e concellos de Europa e constitúe un escaparate para dar a coñecer as nosas políticas sectoriais, así como para aprender das experiencias doutras rexións e do saber facer na UE. O representante principal vasco ante o Comité é o propio *Lehendakari*, sendo o vogal suplente o Secretario Xeral de Acción Exterior (Orúe Valdés, 2006a; 2006b; Gobierno Vasco, 2021a).

A continuación preséntanse as iniciativas que actualmente lidera Euskadi, da man da Delegación do País Vasco na UE, e que se encadran claramente nas prioridades marcadas pola actual Axenda Europea:

3. Euskadi Next

Antes mesmo da presentación do paquete Next Generation EU, xa ao comezo da crise do coronavirus o Goberno vasco presentou a súa visión da necesidade destes fondos (Lehendakaritza, 2022a). No inicio da pandemia, as principais institucións comunitarias puxeron en marcha importantes accións tanto en termos cuantitativos como cualitativos para mitigar as súas consecuencias económicas. Destacan entre eles:

- » A actuación do BCE co seu programa de adquisición de débeda para evitar a escalada das primas de risco de débeda dos países da UE por importe de 750.000 millóns de euros;
- » Os dous programas postos en marcha pola Comisión Europea CRII e CRII+, (“*Coronavirus Response Investment Initiative*”), que, nunha resposta áxil e eficaz, permitiron destinar os fondos de cohesión pendentes de execución do período 2014-2020 para facer fronte aos gastos sanitarios e económicos derivados da crise;
- » A aprobación no Eurogrupo o pasado 9 de abril e a posterior confirmación polo Consello Europeo do 23 de abril de 540.000 millóns de euros en liñas de liquidez para Estados (a través do Mecanismo Europeo de Estabilidade), para empresas (a través do Banco Europeo de Investimentos) e para evitar despedimentos (a través do Novo Programa SURE).

Non obstante, a propia Comisión Europea recoñece que, dado o tamaño limitado do orzamento comunitario, a principal resposta virá dos orzamentos dos Estados membros. Porén, a desigual capacidade dos Estados da Unión para despregar este tipo de “bazuca” xerará novas distorsións entre países, debilitando o mercado interior. En efecto, ao poñer o peso da resposta principal sobre os Estados, existe un claro risco de quebra do mercado interior. Unhas asimetrías que tamén se verán reforzadas polo impacto desigual co que a crise sanitaria afecta aos distintos Estados da UE (medidos en ingresos hospitalarios, ingresos e falecementos en UCI, e as súas correspondentes ratios en termos de poboación). Do mesmo xeito, a estrutura produtiva dos Estados e a súa especialización sectorial condicionarán o impacto económico e social da crise sanitaria, na medida en que as posteriores medidas de confinamento e desescalada terán un impacto desigual.

Non se trata só de solidariedade cos Estados e rexións máis expostos en virtude dos tres criterios anteriores, senón de salvagardar o mercado interior.

As interdependencias dentro do mercado interior son de tal magnitude que, no actual contexto de guerras comerciais, de loita contra o cambio climático e de transición dixital e

demográfica, poderían levar a unha fractura do mercado interior que acabará erosionando irreversiblemente os cimentos da Unión Europea.

As interdependencias dentro da Unión Europea mostran a necesidade mutua de todos os países entre si. Así, hai que sinalar:

- i. que un euro menos apreciado favoreceu aos países exportadores;
- ii. que a Política de Cohesión beneficiou aos países de dous xeitos: por un lado, polas transferencias recibidas e, por outro, polo efecto na expansión do mercado interior;
- iii. que a UEM fomentou políticas de crédito favorecendo aos países excedentarios que aproveitaron os diferenciais nas primas de risco dos países deficitarios para situar o seu capital en condicións de maior rendibilidade.
- iv. Desde esta perspectiva e tras a aprobación do paquete Next Generation UE, o Goberno Vasco aprobou o Programa Euskadi Next 2021-2026 (Goberno Vasco, 2021b) que recolle unha clara aposta pola transformación económica e pola potenciación das fortalezas de Euskadi na utilización dos fondos europeos do Mecanismo de Recuperación e Resiliencia -MRR-, a través de nove PERTES autonómicas.

Euskadi Next inclúe proxectos específicos que poderían ter un impacto investidor total de 18.286 M€/€ -Fondos europeos e recursos propios públicos e privados-. Non se cuantificou o impacto concreto do MRR, xa que é imposible saber canto vai acadar cada proxecto, xa que dependerá dos criterios de “axudas estatais”. Considerando unha media do 35% do investimento total (os criterios de axudas estatais varían segundo a actividade a subvencionar), poderíase falar duns 6.400 M€ -dos 70.000 M€/€ de subvencións que recibirá España-. Todos os proxectos incluídos no documento son tanxibles e realizables no prazo establecido por Europa e en coherencia coa especialización intelixente e as capacidades científicas, tecnolóxicas e sociais do territorio vasco.

É importante entender que esta cantidade non a percibirán as institucións vascas na súa totalidade, senón que é o importe do MRR o que pode repercutir no País Vasco a través das institucións - Administración Xeral do Estado, Goberno Vasco, Deputacións e Concellos, -entidades privadas, terceiro sector, etc.-. O enfoque de Euskadi Next pon o acento na transformación como panca de recuperación, distribuindo os proxectos vascos en catro niveis, co fin de converxer co Plan “España pode” e coas directrices europeas.

4. Proposta de Macrorrexión para o Atlántico

A Estratexia Atlántica foi a primeira Estratexia Marítima da UE. Inclúe os cinco Estados membros atlánticos (Portugal, España, Francia, Reino Unido e Irlanda) e os actores atlánticos. A Estratexia foi publicada pola Comisión Europea en 2011 e o Consello adoptou un Plan de Acción en 2013 (Suárez de Vivero & Mateos, 2014). Un Grupo de Estratexia Atlántica (GEA) lidera a estratexia neste momento. Está formado polos cinco Estados membros, a Comisión Europea (principalmente a DG MARE e a DG REGIO, pero tamén a DG Investigación e outras), o Comité das Rexións (CDR) e o Comité Económico e Social Europeo (CESE). A Comisión do Arco Atlántico (ACC) da Conferencia de Rexións Marítimas Periféricas (CRPM) é membro asesor de pleno dereito da GEA e representa as Rexións Atlánticas.

O Plan de Acción Atlántico (PAA) é unha das principais ferramentas para a posta en marcha da Estratexia Atlántica. En febreiro de 2018, a Comisión Europea levou a cabo un proceso de avaliación do devandito Plan. Despois dunha serie de talleres de consulta nos cinco Estados membros do Atlántico, o Plan de Acción renovouse no que se coñece como Plan de Acción 2.0. O novo Plan trouxo consigo unha serie de melloras, como, por exemplo, a maior implicación das Rexións Atlánticas na súa gobernanza, grazas á cal a Axencia Vasca da Enerxía coordina actualmente o Pilar do Plan dedicado ás enerxías mariñas renovables (Lehendakaritza, 2022b).

Por outra banda, as rexións atlánticas están a contribuír activamente ao deseño do programa Interreg do Espazo Atlántico 2021-2027, cuxa Secretaría ten a súa sede en Porto.

Paralelamente a todo este proceso, grazas á mobilización de Euskadi desde o verán de 2018, a cuestión da que a Estratexia Marítima Atlántica (EMA) se converta nunha Macrorrexión está na axenda do Grupo de Estratexia Atlántica (ASG), órgano de goberno da EMA, que agrupa os cinco estados atlánticos, así como na axenda das rexións atlánticas, a través da Comisión Arco Atlántico da CRPM. Mantivéronse reunións e debates cos Estados membros atlánticos para investigar a oportunidade de desenvolver unha macrorrexión atlántica.

Actualmente, Euskadi ostenta a Presidencia da CAA, e Lisboa e Vale do Tejo a Vicepresidencia. O 26 de xuño de 2022 celebrouse a Asemblea Xeral da CAA, que incluíu unha reunión de alto nivel sobre a Macrorrexión Atlántica, na que se asistiron o secretario de Estado de España e Portugal, Juan González Barba e Isabel Ferreira, respectivamente.

Na reunión de alto nivel púxose sobre a mesa a posibilidade concreta de emitir un mandato do Consello Europeo á Comisión para a elaboración dunha Estratexia macrorrexional para o Atlántico. Portugal foi favorable e España comprometeuse a traballar nesta dirección. Os estados francés e irlandés finalmente non participaron na reunión.

Como lembranza, o Goberno Vasco reiterou as vantaxes de converterse nunha macrorrexión, que se refiren basicamente a contar cunha maior entidade política; ter unha gobernanza multinivel e a plena participación das rexións nela (como no modelo da macrorrexión alpina); ampliar os ámbitos de cooperación máis alá do ámbito marítimo a ámbitos de carácter territorial; ter unha maior aliñación cos fondos europeos, sendo o actual un momento óptimo debido á negociación do Marco Financeiro Plurianual e posibilitar a asociación de terceiros países (que é unha cuestión relevante no caso do Reino Unido, debido ao Brexit).

Ademais de destacar estas vantaxes, fíxose unha comparación do modelo de gobernanza das macrorrexións actualmente existentes (concretamente o Báltico e o Alpino) e púxose de manifesto o valor engadido dunha macrorrexión tomando un exemplo concreto (“estudo de caso”), como a enerxía oceánica.

5. Iniciativa RLEG

RLEG é un grupo de Rexións con competencias legislativas, que comparten unha base común de valores e principios e que se reúne de forma regular, informal e aberta, desde 2018 (Goberno Vasco, 2022).

Cales son as características das rexións membros da RLEG? Son rexións con poderes legislativos cuxos gobernos, moitos deles representativos de pobos ou nacións dentro dos seus

Estados membros, están moi comprometidos cos valores e principios da Unión Europea e co proceso de integración. Ademais, os seus gobernos están dispostos a contribuír de forma proactiva ao Futuro de Europa cun enfoque construtivo e corresponsable, co fin de mellorar o concepto de gobernanza multinivel eficaz na UE (Goberno Vasco, 1996; de Castro Ruano, 2020).

Xunto cos Estados membros, as institucións comunitarias e outras organizacións que representan todos os niveis de poder na UE, as rexións RLEG comprométense a aplicar políticas dirixidas á cidadanía, evitando calquera instrumentalización deste colectivo con fins políticos unilaterales. Ademais, compartimos o compromiso de permanecer abertos ás alianzas e crear sinerxías con outras redes, organismos e institucións existentes, como colaborar co CdR, cos think tanks, tanques, CALRE, entre outros, para fins específicos.

O foco actual de RLEG será contribuír á Conferencia sobre o Futuro de Europa (COFOE) no contexto post-COVID, en concreto, no alicerce onde se desenvolven os debates institucionais, co obxectivo de incidir principalmente para afondar e poñer poñer en práctica o principio de gobernanza multinivel, e incitar a outros debates relacionados co principio de subsidiariedade, etc. A diversidade (lingüística, xeográfica, cultural, etc.) segue a ser un activo para construír unha UE máis forte (Filipi, 2019; de Castro Ruano, 2021).

RLEG acordou constituír un subgrupo de rexións que se encargará de despregar o traballo de influencia das políticas europeas, formado por: Piemonte (IT), Navarra (ES), Salzburgo (AT), Aaland Island (FI) e Euskadi (ES).

6. RLEG e a Conferencia sobre o Futuro de Europa

O contexto post-COVID da UE destacou máis que nunca a necesidade de implementar políticas transformadoras para responder ás necesidades dos cidadáns europeos. Neste sentido, as rexións con competencias lexislativas son fundamentais á hora de deliberar, tomar decisións e comprometerse como axentes de transformación política, para reforzar o proceso de integración europea.

O RLEG esixe unha gobernanza multinivel eficaz na UE que ofrezca corresponsabilidade no proceso de integración e, deste xeito, garantindo a aplicación precisa da dimensión descentralizada dos principios de subsidiariedade e proporcionalidade. Tamén fomenta e comprométese a entablar sistematicamente un diálogo estruturado entre as institucións da UE e RLEG. Este diálogo debe estar inspirado no pragmatismo e nunha visión a longo prazo.

Na práctica, a COFOE debería organizar un debate de alto nivel sobre unha gobernanza multinivel eficaz e/ou a constitución dun grupo de traballo dedicado a analizar o marco institucional dunha cooperación reforzada e estrutural onde as Rexións con competencias lexislativas teñan recoñecidas as súas capacidades, un estatus único de “rexión asociada/ socia da UE”. Ademais, debe analizarse o impacto das políticas e da lexislación da UE nas rexións con competencias lexislativas, incluíndo o impacto orzamentario e administrativo, entre outros.

Respecto ao concepto de “Rexión Asociada/Socia da UE”, durante a reunión que RLEG mantivo o 28 de novembro de 2018 coa eurodeputada Lamassoure, explicáronse os seguintes detalles do devandito concepto. Durante a redacción do Tratado Constitucional da UE en 2003, a eurodeputada Alain Lamassoure propuxo recoñecer oficialmente, nos tratados, a existencia

de rexións. Explicou que xa nos anos 90 as rexións respondían á Comisión Europea e administraban os fondos de cohesión e outros. A miúdo a administración nacional actuaba como intermediaria, pero na práctica o verdadeiro socio da UE era a rexión ou o municipio. A súa proposta era recoñecer un estatuto de rexión asociada/socia da UE, o que implicaría unha serie de dereitos e obrigas. O Tratado establecería os criterios de asignación do estatuto, pero quedaría á decisión do Estado membro a definición dunha rexión como tal, de acordo coas normas constitucionais internas (Muñoa Ganuza, 2001a).

A proposta incluía as seguintes disposicións: a Comisión Europea estaría obrigada a consultar ás rexións asociadas, que segundo as súas constitucións se encargan do ámbito político de que se trate, á hora de elaborar a nova lexislación; as rexións asociadas deberán estar representadas como tales no Comité das Rexións; esas rexións deberían desenvolver relacións directas coas institucións da UE; ditas rexións deberían ter unha lexitimidade activa ante o Tribunal de Xustiza da Unión Europea cando as súas competencias estean en perigo ou vulneradas por un acto lexislativo europeo e deberían poder participar dalgún xeito ou estar presentes nos procedementos do Consello de Ministros (Goberno Vasco, 2003).

Entre outras propostas interesantes, o señor Lamassoure destacou que Bélxica propuxo durante a Convención 2001-2003 (da que saíu o proxecto de Tratado Constitucional, do que, tras os referendos negativos en Francia e Holanda, deu lugar ao actual Tratado de Lisboa) o dereito de voto debe ser compartido entre un Estado membro e unha rexión cando unha decisión do Consello afecte ás competencias rexionais. O Parlamento escocés, pola súa banda, avanzou entón a idea de crear no seo do Consello de Ministros da UE unha formación dun Consello de Asuntos Rexionais, integrado por ministros rexionais. Porén, a pesar da boa acollida xeral dos estados federais da UE, algúns Estados membros mostraron unha forte oposición e estas propostas foron rexeitadas (Bourne, 2006). Aínda que, cómpre sinalar que desde a entrada en vigor do Tratado de Lisboa, se realizaron melloras no recoñecemento da UE ás rexións.

RLEG fixo un chamamento á Conferencia sobre o Futuro de Europa (CoFoE) para unha maior implicación das rexións con poderes lexislativos na UE. Unha carta, enviada o luns 3 de maio en nome de 14 rexións, presentouse nun acto de comunicación o 7 de maio de 2021.

A carta, enviada o 3 de maio de 2021, subliña a necesidade de garantir unha representación adecuada de todos os niveis de goberno, así como das rexións con poderes lexislativos, no proceso de formulación e implementación de políticas na UE: “Non hai Unión Europea sen rexións. Está claro que debe haber unha participación significativa das rexións con poderes lexislativos no CoFoE para garantir que todos os niveis de goberno estean representados na configuración do futuro da nosa Unión¹”.

Esta iniciativa conxunta dun grupo de principais rexións europeas con poderes lexislativos, celebrou a mediados de 2021 o seu primeiro acto público con motivo da carta enviada recentemente aos presidentes da Comisión Europea, Parlamento Europeo, Consello Europeo e Consello da UE. Nese escrito, os presidentes dos gobernos asinantes solicitan unha maior participación das Rexións con competencias lexislativas no proceso de integración. Expresan o seu

1 Unha recente discusión sobre o futuro de Europa, esta cuestión desde múltiples perspectivas desde Euskadi, pódese atopar en Jáuregui (2021), así como Bullain (2019) ou Bengoetxea Caballero (2020), entre outros.

compromiso de organizar un evento de alto nivel para avaliar un estatus único, como “Rexións asociadas dentro da UE” (*vid.* Hunter et al, 2021).

7. Iniciativa Bauhaus

A Nova Bauhaus Europea é unha iniciativa creativa que aglutina ciencia e tecnoloxía, arte, cultura, innovación e inclusión social, así como a sustentabilidade, co obxectivo de que o deseño permita responder aos retos cotiáns, e contribuír ao cumprimento do Pacto Verde Europeo, así como o Plan de recuperación da próxima xeración da UE/EU (Comisión Europea, 2021).

A Nova Bauhaus terá financiamento propio a través do Programa Horizonte Europa, así como financiamento aberto a través das liñas de política rexional e cohesión, LIFE, etc.

Cómpre salientar que Euskadi está moi ben situado na iniciativa europea, xa que a Comisión Europea seleccionou socios estratéxicos europeos, entre os que se seleccionaron ata o momento 4 entidades vascas: Conexiones Improbables², Bilbao Metropoli 30³, Tabakalera⁴, así como As Linguaxes da Enerxía⁵. Así mesmo, diferentes actores e axentes vascos no ámbito da creatividade e innovación, arquitectura, patrimonio, economía circular, sustentabilidade, etc., están a participar activamente nas diferentes ventás de oportunidade que ofrece a Nova Bauhaus Europea, ademais de impulsar iniciativas en Euskadi, e abriuse unha plataforma en liña co obxectivo de fomentar colaboracións e proxectos conxuntos en liña coa Nova Bauhaus Europea. A Delegación de Euskadi na UE, xunto con diferentes Departamentos do Goberno Vasco, e en colaboración co sector cultural e creativo vasco, participan activamente no ecosistema vasco da Nova Bauhaus Europea.

Por outra banda, salientar que o 17 de maio de 2021, e baixo a coordinación de Tabakalera, celebrouse un Foro no que participaron diferentes actores europeos e vascos⁶ co obxectivo de promover un diálogo sobre a dimensión vasca e resposta á Nova Bauhaus Europea. Neste foro lanzouse unha plataforma en liña sobre a dimensión Euskadi da Nova Bauhaus Europea: New European Bauhaus|Kulturgileak. Improbable Connections, así como Bilbao Metropoli 30, tamén impulsaron diferentes foros e iniciativas de grande interese, e tecen pontes entre actores vascos e europeos interesados. Karraskan, EIDE, Azkuna Tanto Zentroa como COAVN son actores proactivos durante todo o proceso.

8. Conclusión

A Delegación de Euskadi na UE é unha antena de oportunidades para a defensa dos intereses socioeconómicos do noso país, que busca o maior valor engadido da súa presenza en Bruxelas. Basea a súa actuación na xeración de confianza e no liderado e proactividade nas

2 <https://conexionesimprobables.es/v2/New-European-Bauhaus-Conexiones-improbables-Dialogos-paralelos-esp>

3 <https://www.bm30.eus/community-benefits/local-conversation-in-the-framework-of-the-new-european-bauhaus/>

4 <https://www.tabakalera.eus/es/tabakalera-hosts-the-first-conference-of-the-strategic-project-of-the-new-european-eu-bauhaus-in>

5 <http://www.thelanguagesofenergy.org/>

6 <https://www.tabakalera.eus/es/tabakalera-hosts-the-first-conference-of-the-strategic-project-of-the-new-european-eu-bauhaus-in> "As linguas da enerxía" foron seleccionadas en xuño de 2021, polo que non tiveron un papel activo no foro celebrado en maio.

redes europeas, ante as institucións e organismos europeos, e o resto de rexións e outros actores do panorama europeo⁷. Grazas a un equipo de 10 altos funcionarios altamente especializados, que amosan o seu saber facer con excelencia e cun gran compromiso con Europa e Euskadi, realizamos o noso traballo con espírito de servizo, que é tamén a nosa vocación profesional. Ademais, reclutamos e formamos a tres internos anualmente, creando un grupo de mozos vascos con experiencia en temas europeos.

Seguiremos mantendo a determinación e a excelencia no noso día a día, posto que consideramos que as reunións, sobre todo as de poder lexislativo e de nacións sen estado, deberían ter un papel moito máis predominante no proceso de construción europea, máis aínda de cara. dos restos e a tripla transición/clima-enerxética, dixital e sociosanitaria).

Marta Marín é a delegada de Euskadi para a Unión Europea. Ocupou o cargo desde o ano 2009, ocupando diferentes cargos de responsabilidade na devandita Delegación durante máis de dúas décadas. Estudou Dereito na Universidade de Deusto e especializouse en Dereito Europeo e Internacional na Universidade Católica de Lovaina, en Bélxica. Completou os seus estudos académicos cun Máster en Dereito Ambiental pola Universidade do País Vasco (UPV/EHU) e un Máster en Cooperación ao Desenvolvemento (especialidade en África e Oriente Medio) pola Universidade Católica de Lovaina. E-mail: bruxelas@euskadi.eus

Bibliografía

- BULLAIN LÓPEZ, Í. (2019). “Naciones Autónomas Europeas” *Naciones Autónomas Europeas* (2019): 411-429.
- BENGOETXEA CABALLERO, J. (2020). El futuro de la Unión Europea en el mundo. Una visión desde Euskadi”, *Ekonomiaz: Revista vasca de economía*, 35, pp. 124-139.
- BOURNE, A.K. (2006). Bringing Europe Closer to the Citizen? Regions and the European Convention. *Regional and Federal Studies*, 15 (1), pp. 1-20.
- Comisión Europea (2021). *Commission Communication on the New European Bauhaus. Beautiful, Sustainable, Together*. COM(2021) 573 final.
- DE CASTRO RUANO, J. L. (2006). Las Regiones en las relaciones internacionales: los siguientes pasos. La estrategia de acción exterior del Gobierno Vasco. En Kölling, M., Stavridis, S. & Fernández Sola, N. (eds). *Las relaciones internacionales de las regiones:*

---

⁷ Para unha visión máis detallada do avance das estratexias de acción exterior e internacionalización do Goberno Vasco, véxase. Goberno Vasco (2020c;2020d;2019a;2019b;2018a; 2018b; 2017; 2016) 2018a;2018b;). Estratexia Vasca de Euskadi País. Seguimento das actividades do ano 2019.

- Actores sub-nacionales, para-diplomacia y gobernanza multinivel*. Zaragoza: Fundación Manuel Giménez Abad de Estudios Parlamentarios y del Estado Autonómico.
- DE CASTRO RUANO, J. L. (1994). La emergente participación política de las regiones en el proceso de construcción europea. Oñati: Instituto Vasco de Administración Pública, 1994.
- DE CASTRO RUANO, J. L. (2021). Buscando un nuevo modelo más satisfactorio de inserción de las regiones constitucionales en la Unión Europea. La oportunidad de la conferencia sobre el futuro de Europa. *Revista Española de Derecho Internacional*, 73(1), pp. 83–110. Available at: <http://dx.doi.org/10.17103/redi.73.1.2021.1.03>.
- DE CASTRO RUANO, J. L. (2020). En busca de un nuevo encaje del hecho regional en la Unión Europea. En: Aldecoa Luzárraga, F. (ed) *El debate ciudadano en la Conferencia sobre el futuro de Europa: a los 70 años de la Declaración Schuman*, pp. 416-428. Madrid: Marcial Pons.
- DE CASTRO RUANO, J. L. & Ugalde Zubiri, A. (2004). *La acción exterior del País Vasco (1980-2003)*. Onati: Instituto Vasco de Administración Pública.
- ERKOREKA GONZÁLEZ, M., LARRAZABAL BASAÑEZ, S., MARTÍNEZ BÁRBARA, G., & GABRIEL RUBÍ, J. (2019). La participación de las entidades sub-estatales en el escenario de gobernanza multinivel fiscal y financiera de la Unión Europea: balance crítico y propuestas de futuro desde la experiencia vasca. En Bengoetxea Caballero, J. *Europa de las regiones y el futuro Federal de Europa*, pp. 185-262. Madrid: Dykinson.
- FILIBI, I. (2019). Federalismo y regionalismo en Europa: ¿hacia qué camino político camina la UE?. *Cuadernos Europeos de Deusto*, 60, pp.125-156.
- Gobierno Vasco (2022). Reunión del Grupo de Regiones Europeas con Competencias Legislativas-RLEG Lehendakariaren hitzaldia – Discurso del Lehendakari. Vitoria-Gasteiz 21-01-2022.
- Gobierno Vasco (2021a). Programa Vasco de Recuperación y Resiliencia-Euskadi Next. https://www.euskadi.eus/contenidos/documentacion/euskadi_next_program_doc/es_def/adjuntos/EUSKADI-NEXT-2021-2026.pdf
- Gobierno Vasco (2021b) Procedimiento interno de formulación y presentación de enmiendas del Gobierno Vasco en el Comité de las Regiones. https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/uecdr_3/es_def/adjuntos/Procedimiento%20de%20formulaci%C3%B3n%20y%20presentaci%C3%B3n%20de%20enmiendas%20en%20el%20GV.pdf
- Gobierno Vasco (2020a). Actualización de la Estrategia Marco de Internacionalización 2020 - Estrategia Euskadi Basque Country. https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/accion_exterior_hemeroteca/es_def/adjuntos/ESTRATEGIA EUSKADI BASQUE COUNTRY 2020_es.pdf
- Gobierno Vasco (2020b). Update of the 2020 Internationalisation Framework strategy - Euskadi Basque Country Strategy. https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/accion_exterior_hemeroteca/es_def/adjuntos/ESTRATEGIA EUSKADI BASQUE COUNTRY 2020_en.pdf
- Gobierno Vasco (2020c) Estrategia Marco de Internacionalización 2020 - Estrategia Basque Country. https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/accion_exterior_hemeroteca/es_def/adjuntos/basq2020english.pdf

- Gobierno Vasco (2019). Estrategia Euskadi Basque Country. Seguimiento de actividades año 2019. https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/accion_exterior_hemeroteca/es_def/Estrategia-Euskadi-Basque-Country-seguimiento-de-actividades-2019.pdf
- Gobierno Vasco (2019). Plan de Acción Exterior. Seguimiento de actividades año 2019. https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/accion_exterior_hemeroteca/es_def/Plan-de-accion-Exterior-Seguimiento-de-actividades-ano-2019.pdf
- Gobierno Vasco (2018a). Estrategia Euskadi Basque Country. Seguimiento de actividades, año 2018. https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/accion_exterior_hemeroteca/es_def/adjuntos/Estrategia_Euskadi_Basque-Country_Seguimiento_actividades_2018.pdf
- Gobierno Vasco (2018b). Plan de Acción Exterior. Seguimiento de actividades, año 2018. https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/accion_exterior_hemeroteca/es_def/adjuntos/Seguimiento_actividades_2018.pdf
- Gobierno Vasco (2018c). Plan de Acción Exterior 2018-2020. https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/accion_exterior_hemeroteca/es_def/adjuntos/planacionexterior_2018.pdf
- Gobierno Vasco (2018d). External Action Plan 2018-2020. https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/accion_exterior_hemeroteca/es_def/adjuntos/Plan%20de%20Acci%C3%B3n%20Exterior_EN.pdf
- Gobierno Vasco (2017). Estrategia Basque Country: seguimiento de actividades año 2017. https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/accion_exterior_hemeroteca/es_def/adjuntos/informe-seguimiento-ebc-2017-es.pdf
- Gobierno Vasco (2016). Informe de seguimiento de la Estrategia Basque Country 2014-2016 https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/accion_exterior_hemeroteca/es_def/adjuntos/informe_seguimiento_EBC_2014_16.pdf
- Gobierno Vasco (2014). Seguimiento de las actuaciones de la Secretaria General de Acción Exterior en el marco del Plan de Acción Exterior y la Estrategia Basque Country 2014-2016. https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/accion_exterior_hemeroteca/es_def/adjuntos/seguimientoactividadesgae2014_2016.pdf
- Gobierno Vasco (2014). Informe de la Secretaría General de Acción Exterior al Parlamento relativo a las actuaciones de las instituciones vascas ante la Unión Europea.
- Gobierno Vasco (2003). “Posición del Gobierno Vasco sobre el futuro de la Unión Europea. Noviembre 2003.
- Gobierno Vasco (1996). “Euskadi ante la reforma de la Unión Europea. La participación de los pueblos y los ciudadanos de Europa en un proyecto político común”.
- HUNTER, A., PANTAZI, M., & PETIT, P. (2021). *EU Regions with Legislative Powers: Exploring the Appetite, Capacity and Direction for EU Policy Influencing and Delivery*. Brussels: European Policy Centre & Gobierno Vasco.
- Lehendakaritza (2022a) Lecciones Aprendidas. Dos años de gobernanza y gestión de la pandemia en Euskadi. https://bideoak2.euskadi.eus/2022/03/11/news_75668/Memoria_dos_an%CC%83os_pandemia.pdf
- Lehendakaritza (2022b) Talleres sobre el Plan de Acción Atlántico. Informe de la Delegación de Euskadi para la UE, 03/05/2022
- JÁUREGUI, R. (2020). *La Europa soñada. Miradas vascas*. Madrid: Catarata.

- MARTÍNEZ BÁRBARA, G. (2014). “La participación de las Instituciones vascas en los grupos de trabajo del ECOFIN. “*Concierto económico y derecho de la Unión Europea*. Oñati: Instituto Vasco de Administración Pública= Herri Arduralaritzaren Euskal Erakundea,
- MUÑO A GANUZA, J. M. (2001a). CIG 2000 y el Comité de las Regiones. *Azpilcueta*, 16, pp. 227-237.
- MUÑO A GANUZA, J. M. (2001b). A cooperación transfronteriza en Euskadi. *Tempo exterior*, 3/2001, pp. 77-85.
- NOUVILAS RODRIGO, M. (2012). Las oficinas regionales españolas en Bruselas: ¿la clave para una participación efectiva en la UE?. *Revista CIDOB d’Afers Internacionals*, 99/2012, pp. 113–131.
- ORÚE VALDES, S. & BALERDI OZAETA, I. (2006a). Participación y labor del Gobierno Vasco en el Comité de las Regiones (2002-2005). Vitoria-Gasteiz: Lehendakaritza.
- ORÚE VALDÉS, S. (2006b). “Euskadi, una de las más activas en el Comité de las Regiones.” *Europa Euskadi*, 208, pp.: 3-4.
- SUÁREZ-DE VIVERO, J. L., & Mateos, J. C. R. (2014). Changing maritime scenarios. The geopolitical dimension of the EU Atlantic Strategy. *Marine Policy*, 48, pp. 59-72.